

[Document::Title]

<i>Dokumentansvar:</i> [Metadata::Ansvarig förvaltning]	<i>Dokumenttyp:</i> [Document::Document Type]	<i>Beslutat av:</i> [Metadata::Nämnd] [Metadata::Beslutsdatum]
[Metadata::Ansvarig avdelning/sektion/skola]	<i>Dokument-ID:</i> [Document::Number]	<i>Riktlinjerna gäller fr.o.m.</i> [Metadata::Riktlinjerna gäller fr.o.m.]
<i>Revideras senast:</i> [Document::AlarmDate]	<i>Version:</i> [Document::Version]	<i>Diarienummer:</i> [Metadata::Diarienummer]

[Document::Title]

Syfte

Syftet med riktlinjen är att säkerställa att Tranås kommun och kommunkoncernen har en god ekonomisk hushållning.

Ansvar och befogenheter

Utförande

Enligt kommunallagen, 11 kap. 1 §, ska kommunfullmäktige besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning i kommunen. Om kommunen har en resultatreserv ska riktlinjen även omfatta hantering av denna.

I de förslag till budget och verksamhetsplan som kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige ska dessa riktlinjer för god ekonomisk hushållning i Tranås kommun följas.

Riktlinjerna är uppdelade i två delar där del 1 gäller Tranås kommun och del 2 gäller kommunkoncernen. För de enskilda bolagen utfärdar kommunfullmäktige ägardirektiv för närmare riktlinjer.

Uppdatering av riktlinjen ska ske vid behov.

1. Riktlinje gällande Tranås kommun

1.1 God ekonomisk hushållning

God hushållning handlar om att styra ekonomi och verksamhet både i ett kortare och längre tidsperspektiv. Om kostnaderna i ett längre perspektiv överstiger intäkterna innebär det att kommande generationer får betala för denna överkonsumtion, eftersom skulden skjuts över på framtiden.

Det är minst lika viktigt att verksamheterna bedrivs effektivt och att de utför de uppgifter som politiken och de ekonomiska ramarna ger. Effektivisering innebär att verksamheten når förbättrad kvalitet med samma nivå av resurser eller att verksamheten når oförändrad kvalitet med lägre nivå av resurser. Effektivisering kan också innebära investeringar som på sikt leder till minskade driftkostnader. God ekonomisk hushållning i verksamheten innebär inte enbart en ekonomi i balans utan innefattar även ett krav på att resurserna används för rätt ändamål och på ett effektivt sätt.

1.1.1 God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv

I kommunallagen ställs krav på att kommuner i budgetarbetet ska besluta om finansiella mål för en god ekonomisk hushållning. Ur ett finansiellt perspektiv innebär god ekonomisk

hushållning att varje generation själv ska bära kostnader för den service, omsorg och tjänster som den konsumerar. Detta betyder att ingen generation ska behöva betala för vad en tidigare generation förbrukat.

Tranås kommuns finansiella mål följer nedan och återfinns även i kommunens budgetdokument.

1.1.1.1 Soliditet

Mål Kommunens soliditet inklusive pensionsskuld som ansvarsförbindelse ska uppgå till minst 20 procent.

Soliditet är ett nyckeltal som beskriver hur stor del av tillgångarna som är finansierat av eget kapital, vilket visar på vilken styrka kommunen har ekonomiskt. Tranås kommun har en historik av god soliditet. Under några år med negativa resultat försämrades soliditeten men har ökat de senaste åren. En god soliditet ger kommunen en högre motståndskraft mot eventuella motgångar och negativa resultat.

1.1.1.2 Resultat

Mål Årets resultat ska under en treårsperiod uppgå till minst två procent av skatteintäkter och bidrag.

Under goda tider med bra tillväxt i kommunsektorns skatteunderlag får kommunerna normalt positiva skatteavräkningar och motsvarande negativa avräkningar i dåliga tider. För att undvika krav på att tvärbromsa vid svagare tider bör kommunen åstadkomma ett starkare resultat under goda tider som kan jämna ut resultatet över tid. Ett positivt resultat tryggar ett långsiktigt politiskt handlingsutrymme, möjliggör nya satsningar och säkerställer utveckling och tillväxt.

En god resultatnivå är en förutsättning för att kommunen ska kunna genomföra de investeringar som krävs. Genom en hög självfinansieringsgrad minskar kommunens behov av lånefinansiering.

1.1.1.3 Konflikt mellan verksamhetsmål eller ekonomiska resurser

Mål Vid konflikt mellan verksamhetsmål och ekonomiska resurser gäller att nämndernas och förvaltningarnas nettokostnader sammantaget ryms inom tilldelade budgetramar.

För att få en långsiktig hållbar ekonomisk utveckling gäller balans mellan verksamhet och tillgängliga resurser. Vid konflikt mellan verksamhetsmål och ekonomi gäller det att nämnder och förvaltningar sammantaget håller tilldelade budgetramar. Det innebär att tillgång till ekonomiska och andra resurser sätter gränsen för måluppfyllelse och verksamhetens inriktning och omfattning. I de fall det finns en tvingande lagstiftning som ofrånkomligen innebär en skyldighet för kommunen att göra utbetalningar eller svara för kostnader är det möjligt att överskrida medelsramen. Berörd nämnd är dock skyldig att snarast anmäla detta till kommunstyrelsen.

Att uppfylla ekonomins ramar i första hand leder till en god ekonomisk hushållning. Om kommunens ökar sina kostnader mer än vad intäkterna räcker till, innebär det en tung

belastning för kommunen som då kommer att öka sina skulder. Det betyder att nuvarande generation skuldsätter framtidens generation, vilket inte kan anses som god ekonomisk hushållning.

1.1.2 God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv

God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv tar sikte på kommunens förmåga att driva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Kommunfullmäktige har beslutat om tre hållbarhetsstrategier för Tranås kommun: Inriktning för tillväxt, Strategi för social hållbarhet och Strategi för ekologisk hållbarhet som visar hur Tranås kommun ska ta initiativet till att växa framöver samt hur kommunvisionen ska uppnås. Utifrån dessa strategier har prioriterade mål formulerats och återfinns i kommunens budgetdokument. Vid budgetarbetet, om behov ses, kan de prioriterade målen komma att bytas ut eller formuleras om.

1.1.3 Investeringar

I Tranås kommun finns en stor del av tillgångarna i de kommunala bolagen vilket leder till att en stor del av kommunens investeringsbehov också finns där. Därför bör kommunen, som huvudregel, inte låna till investeringar. Dock kan undantag förekomma, exempelvis vid företagslönsamma investeringar (se riktlinjen budgetprocess).

1.2 Resultatreserv (RER)

Enligt kommunallagen 11 kap. 14 § får kommuner reservera medel i en resultatreserv som får användas för att en god ekonomisk hushållning ska uppnås. Regelverket är ett komplement till kommunallagens balanskravsregler och syftar till att kommunen ska kunna bygga upp en reserv under goda tider för att senare, under vissa omständigheter, kunna använda reserverade medel. Resultatreserven ska därigenom vara ett sätt att kunna arbeta med mer långsiktiga mål än balanskravets fokus på ett kalenderår i taget. Avsikten med resultatreserven är inte att möjliggöra en överbeskattning där delar av överskotten årligen sparas för framtiden och inte heller att göra det möjligt att under en längre tid ha en nivå på skatteunderlaget som är lägre, eller en kostnadsnivå som är högre, än vad som är långsiktigt hållbart, utifrån riktlinjerna för god ekonomisk hushållning.

1.2.1 Reservering till resultatreserv

Medel får reserveras till resultatreserv som sedan kan användas i syfte att uppnå en god ekonomisk hushållning. Enligt kommunallagen 11 kap. 14 § får reservering av medel till resultatreserv göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger;

1. en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, eller
2. två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, om kommunen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser.

Om kommunen har negativa balanskravsresultat från tidigare räkenskapsår kvar att reglera för, får inte reservering till resultatreserv göras.

För Tranås kommun får reservering till resultatreserv endast ske av resultat som överstiger två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och

kommunalekonomisk utjämning. Kravet för reservering är snävare än vad kommunallagen anger, med hänvisning till kommunens finansiella mål om ett resultat på två procent i snitt under en treårsperiod.

1.2.2 Maximalt överskott i resultatreserv

Enligt kommunallagen 11 kap. 14 § får resultatreserven maximalt innehålla ett belopp motsvarande fem procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

1.2.3 Disponering av resultatreserv

Disponering av resultatreserven får endast göras om balanskravsresultatet är negativt. Detta gäller både vid budget och bokslut. Reserven får användas för att nå upp till ett nollresultat enligt balanskravet. Reserven kan användas för att täcka vissa särskilda planerade kostnader ett enskilt år eller vid oförutsedda utgiftsökningar eller inkomstbortfall eller nödvändig omstrukturering av verksamhet. Faktisk disponering av medel i resultatreserven fastställs i årsredovisningen, vilken beslutas av fullmäktige.

1.2.4 Redovisning av resultatreserv

Reservering eller disposition av resultatreserven påverkar inte kommunens resultat utan sker som en särskild specifikation av kommunens egna kapital i balansräkningen. I årsredovisningens förvaltningsberättelse ska en balanskravsutredning redovisas enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning. Av denna utredning ska det framgå vilka justeringar av årets resultat som gjorts för att räkna fram årets balanskravsresultat där man tagit hänsyn till eventuell reservering eller disponering från resultatreserven. Det ska även framgå till vad och varför medel ur resultatreserven disponerats.

1.3 Resultatutjämningsreserv (RUR)

Från och med räkenskapsåret 2024 har resultatutjämningsreserven (RUR) ersatts med resultatreserv (RER), vilket innebär att 2023 var sista året som avsättning till resultatutjämningsreserv var möjlig. Resultatutjämningsreserven kommer att fasa ut under en tioårsperiod.

1.3.1 Disponering av resultatutjämningsreserv

Disponering av avsatta medel i resultatutjämningsreserv får ske fram till år 2033. Resultatutjämningsreserven får disponeras i budget eller bokslut vid negativt balanskravsresultat under lågkonjunktur. Lågkonjunktur definieras i detta sammanhang när minst ett av nedanstående kriterier är uppfyllda:

- När det underliggande skatteunderlaget för riket ökar i lägre takt än genomsnittet de 10 senaste åren.
- Får endast användas till att täcka negativt resultat, det vill säga så mycket som krävs för att balanskravsresultatet ska komma upp till noll (eller så långt reserven räcker). Det gäller såväl i budgeten som i årsredovisningen.

2. Riktlinje gällande kommunkoncernen

I kommunkoncernen ingår Tranås kommun, Östanå Parken AB samt Tranås Stadshus AB med dotterbolagen koncernen Tranås Energi AB och koncernen AB Tranås bostäder.

2.1.1 God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv

Kommunen och dess helägda bolag ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Detta innebär att verksamheten ska bedrivas på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredställande sätt. Bolagen ska vara självfinansierade, vilket betyder att de ska leva på sina egna intäkter och finansiera sina kostnader. Med en god ekonomisk hushållning i bolagen över en längre tidsperiod utgör bolagen en minimal risk för ägaren.

Vidare ska kommunen och dess helägda bolag förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. En koncernhelhetssyn ska prägla kommunens budget. Kommunfullmäktige beslutar om ägardirektiv för kommunens helägda bolag där bland annat finansiella mål framgår. Det enskilda kommunala bolagets mål för soliditet fastställs i ägardirektiven. Bolagen är kommunens egendom. Det finns alltså ett ägaransvar inför kommunmedborgaren. Kommunen är dessutom i borgen för bolagens engagemang vilket understryker ägaransvaret.

2.1.1.1 Soliditet

Mål Kommunkoncernens soliditet inklusive pensionsskuld som ansvarsförbindelse ska uppgå till minst 12 procent.

Soliditet är ett nyckeltal som beskriver hur stor del av tillgångarna som är finansierat av eget kapital. Kommunkoncernen står inför tillväxtinriktade satsningar/investeringar vilka är nödvändiga, men som på kort sikt försämrar soliditeten. Dock bör inte soliditeten sjunka under 12 procent eftersom det kan bli påfrestande för kommunkoncernens ekonomi.

2.1.1.2 Avkastning på eget kapital (utdelning)

Mål Bolagen inom stadshuskoncernen ska generera resultat som möjliggör koncernbidrag eller utdelning till moderbolaget Tranås Stadshus AB för att täcka moderbolagets kostnader och utdelning till Tranås kommun.

En koncernhelhetssyn ska prägla kommunkoncernen där utdelning är en parameter. Kommunen tar utdelning från bolagen som en avkastning på insatt kapital för att exempelvis kunna finansiera investeringar i viktiga välfärdsverksamheter såsom äldreomsorg eller barnomsorg. God ekonomisk hushållning är även att skapa god soliditet i bolagen, därför görs bedömning om utdelningens storlek vid varje budgetbeslut.

2.1.2 God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv

Punkt 1.1.2. gäller även för kommunkoncernen. För att bevara kapital ska underhåll utföras i rätt tid för att undvika kapitalförstöring. En åtgärdsplan ska upprättas för underhåll som kan tillgodose god ekonomisk hushållning.

3. Uppföljning av mål och utvärdering av god ekonomisk hushållning

Uppföljning av mål och utvärdering av god ekonomisk hushållning sker i delårsrapport och årsredovisning. Det är kommunstyrelsen som i förvaltningsberättelsen utvärderar uppfyllelsen av de mål som kommunfullmäktige fastställt.

Vid utvärderingen av god ekonomisk hushållning görs en samlad bedömning utifrån uppfyllelsegraden av målen, indikatorernas utveckling, omvärldsläget m.m.